

ACC. N:R M. 8936:1-11.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Edla Jonasson

Härad: Sunnerbo

Adress: Gryshult, Hinnevergd

Socken: Hinnevergd

Berättat av: Densamma

Uppteckningsår: 1943

Född år 1892 i Hinnevergd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fuldförberedelser och julleder.

s. 1-11. L.u.F. 34.

ACC. NR. M. 8936:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att få Advent är ej något vanligt
här i Hinneryd. Ej heller Lucia
Men Jullaståken både är och har
 varit mycket, å Traditionellt kanske
mycket just därför att Hinneryd
är långt ifrån någons stad,
min mor och minnas hur omfattat
hur som i deras hem. Julstället
i Learyn på 7 December, man byk-
te för först skulle man byka
det seder att då var alla Kittlar
å Learyn rena det vill säga att all
syrligt utbyktes ur laggarna
Bryggden det vill säga Julstället skulle
vara färdigt till den nionde December
Dessa dagar, Anna med sin kamra
i mitt hem plögade. Man alltid
brygga till Jul. Det gjordes även

jag har i näst hem så länge som
 man kunde få köpa matt det
 är deicka vill jag låva. Efter Brygden
 pågick de man slakta, och det är
 nog allmänt i varje Jordbrukare
 hem än i dag, fastän att man
 tillagar nog inte någon korv i
 Sjöta i sådan myckenhet som för.
 Men nu för tiden har Keiser lagt
 hinder i vägen, så att man inte
 får slakta andra djur än Geislar
 så det är mycke enklare med
 slakten nu än för. Ljusstämpningen
 är alldeles bortlagt men när jag
 var liten, minns jag att det
 stöpta gjus, även jag har bänkt
 för att stöpa gjus när de i
 helt är hänvisade till Kædledlam-
 pen

111

Småland
Sunnarbo
Hinnerup
14/18. 1943

ACC. N:R

M. 8936:3

Pålysas Gösta Jonasson
Hinnerup

benas husemänn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Julaftons jämnidag plägar kar
larna alltid hugga björk ved till
att lägga på gläderna. Strax före
kl 12 på dagen skola de sätta upp
Julrekanan åt fåglarna, vid 2 tiden
går de in för att äta, sedan
plägar badningen, för de som
bada hemma, andra bada i badstu
i min Maries tid var det alltid
stadsresor, befolkningen här var då
alltid antingen till Lakalun eller
Healmstad, i Mariess hus håll
slaktades alltid mycke med kalg-
 kreatur, sedan stäptes en myc-
ken het med tjur, sedan kände-
man in till staden för att slä
dessa Maries var alltid med för
son afärens skull.

IV

ACC. N:R M. 8936:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kon som skulle slaktas till jul
bärgades (tt) att gödas sedan i
oktober månad, därför att den mäs-
se bli va riktigt fatgfull till
den skulle slaktas fatgen till
jula var ju värdefullare än
fettet. Mamma sade att en
fulgädd ha om 12 kvaster
det vill säga man skulle i ma-
nara en 12 kvaster det är 3 alnar
i brötvidd? kunde ha va 3 pund
fatg, 3 pund är 25 kilo 5 hekto
fatgen var av 3 slag minnetalg
vannetalg samt potatfatg
den som tagg av karmarna, Baggas
och Boskar hade man ej slakta
så sent på häften, men färdigick
mycket bra, Baggas i Boskar slak-
tades

✓
i man den 24 Augusti ett gam-
malt edspråk lyder Bätet Bätel
Bocka då Bätalornesra dagen
kallas för Bätel, Den Taly som
blev då man slaktade Baggar
å Bockas skira der, det vill säga
smälles i en Maku okeyddad
och araltad, för att gämmas till
jul även denna Taly dugte
till tjur men en bät var den
ej sådan att det kunde stäpas
måga risktiga tjur an den Dam-
ma, Marna var ansedd
för att väckligt kunna stäpa
fina tjur, i hinner hen hade
de bland andra kunder även
Prattens hus att före med tjur till
Jul, det sades ja se Inogård i Hule-
gården hen kan

Utän för färtegen därren plägar man
nästan allmänt att nyppått a
Enar. den seden är nog gammal
här på orten för det minns jag
att man sade att så plögade
de gåen i hemmet hem.
Fulpsrydnader nu för tiden är icke
så särskilda. Lite fullanader
Bardläpare är digra armbudet
minns jag från mitt barndoms-
hem där för å man nyppått
Jula duker i taket å alla de
gammala fina fullanaderna särskilt
minns jag tveme. helfigurer de var
så stora att de nådde nästan
från tak å till gale. den ena
var en Karl å den andra en
flicka. så var det så fin inskription

Fliskan var lite hög dagen å sade
att en sin "rik å fin Fliska som
jag är ej får vem som helst att få
samlag med", Men jagken svarede
med dessa ord, "har jag pångun
får jag samlag och dock utan
något krus"

Julleardet plögade Mar alltid att
duka i Stortugun, Mar var mycket
noga med att somarspatet Crävel-
patet skulle vara bakt å färdigt
att rättas på båret ket 12 på Julaf-
söndagen, även Julålet i Kansen.
(denne sed har även jag å vårt
hem, det skulle vara så mycket
Flark Kätt å hocken att det räcker
till 1 Söndag, ett gammal tulerätt
är Julafon å Juladag har vi så gatt vi

vill ha Men Annanda Jul bär mer
ut sitt del. När Maemus leode
och vi var små, gann han oss alltid
Julhägar, Julhägen bestod av en
liten brädkaka, kallad Råve kaka - en
en stor vete kringla samt några
småbröd samt en rogell Pepparkaker-
bosh Till vänen skulle alltid gömmas
ett stycke råvebröd, att ha till
dagarna då dessa vara lite få att
göra det första kvällen dagvirket på
vänen, På Julafton bär det med
särskilt god mat, å dryck, nu får
tiden har ju käsen, rätt sin julkägel
men denna jul som gått var det
ändå lite särskilt smutt å gatt
alla best de första dagarna, men
ändå till tjugonde dag Jul o

IX

ACC. N:R M. 8936:9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Geatin är mest vanlig på Kalas
mest bland ungdomen, så och mandel
den som finner mandeln blir först
gift munterhet är fyllden.

När det börjar skymma är det
alment julfirande på julaften an-
någon ej har undanskänt då är
att läsa så och om man springer
i böjden, Kar i huset tander
ljuset, heter det, När kaffet är
druckit, tager Kar fram Bibelen
läser Julevangeliet, i mitt hem
var det Kar som sjung en Julsalme
här är det min man lärja att
han är den som äger sångläst
hemma var det Kar, här i Hönings
låd är och har varit ett alment
kyrkobesök vid julattou

X

ACC. NR. M. 8936:10.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fullekar med nätter vara rätt många
i nästan alla hem. då jag var barn
men vi hade även mycket lekare
med snöisen, dessa lekare har jag
beskrivit och de två potatssaker åt
Edele för någon är rodnar, dessa lekare
är nu nästan bortglömda, här
för jag pågått pågå våra plöcker
där när de hava varit på julagille
men för till svar att de ej varit eller
sett något sådant, De som äro hemma
från julattorn pågå att hända julgra-
nen och sätta den i verandans
så att de färbigående kan se den
rumsma, här som ej är Elektriskt
lys finns alltid lys ut satta i
fönstren, På juldagen fisk man
ej springa i andras hem, Blev

man därniger skulle man ut
och springa fatt skator, för man
fick absolut ej sitta på juldagen
för gjäde man detta blev man
därniger hela året och kant ej
med sitt häst arbete det vill
säga man blev sikt & bryn
till att på häst anslagit och
sunder tak. Kyndelsmässdagen
den andre februari, är den dag som
vi pläga kalla för lilla jul, man
det är ju så att Kyndelsmässdagen
firar ej den dagen den infaller
utan första söndagen därefter
och då firar den som lilla jul, och
de som ej hunnit med att gå
Julkalas under de andra juldagen
ställa till dämed en lilla Julantän